

دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە

ژمارە: ۱۷۵۲/ ۶/ ۲۰۲۲/ ۱۰/ ۶

پشت بەست بە حوکمەکانی ماددە (سی و چوار و چل و پینچ) لە یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگە لە ھەریمی کوردستان- عێراق ژمارە (۸) ی سالی ۲۰۰۸ و حوکمەکانی ماددە (دەبەم) لە یاسای دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە ھەریمی کوردستان- عێراق ژمارە (۳) ی سالی ۲۰۱۰ بپارماندا بە ھەرکردنی ئەم رێنماییە خوارەو:

رێنمایی ژمارە (۵) ی سالی ۲۰۲۲

چۆنیتە ھاوردەکردن - گواستەو - کۆگاکردن - پابەندبوونی بەکارھینان

دوو بارە ھەناردەکردنی سەرچاوەکانی تیشکدەر لە ھەریمی کوردستان

ماددە (۱): دەستەواژە و پیناسەکان:

مەبەست لەم دەستەواژانە خوارەو ئەو واتایانە بەرامبەرینان بۆ مەبەستەکانی ئەم رێنماییە:

یەكەم: دەستە: دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە ھەریمی کوردستان- عێراق.

دووھەم: سەرۆك: سەرۆکی دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە ھەریمی کوردستان- عێراق.

سێھەم: لایەنی پەيوەندیدار: دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە و لایەنی پەيوەندیدار.

أ- دەستە ی پاراستن و چاککردنی ژینگە: لایەنێکی چاودێر دەبێت لەسەر لایەنەکانی پەيوەندیدار بە جێبەجێکردنی ئەم رێنماییە و پیناسەکان.

ب- لایەنی پەيوەندیدار: سەرجم ئەو لایەنانەن کە ھەلسوکەوت دەکەن لەگەڵ ھەموو جۆرەکانی ماددە تیشکدەرەکان (کراوە و داخراو)، ئەو لایەنانەن کە سەرچاوە ی تیشکدەر بەکار دەھێنن یان سکراب ھاوردە دەکەن، لە ئەگەری ھەبوونی (پارچەکانی پيسبوو بە تيشك) لەناویدا، دەبێت کارمەندیکی پيسپور دابمەزرین بە (بەرپرسی خۆپاراستن لە تيشك (RSO : RADIATION SAFTEY OFFICER)، بپروانامە راپھینانی ھەبێت لە لایەن دەستە ی عێراقی بۆ کۆنترۆلکردنی سەرچاوەکانی تیشکدەر (IRSRA).

چوارەم: سەرچاوە ی تیشکدەر: ئەو ماددانەن کە (نظائری) (ھاوتای) تیشکدەریان ھەبە یان ئاستەکانی لە شێوازەکانی ووشك و شل و گازی، یان ئەو ئامپیرانە ی کە تیشکی ئایۆنییان لێ ھەردەچیت و دەبێتە ھۆی بەرکەوتە ی تیشکی .

پینچەم: سەرچاوە ی داخراوی تیشکدەر: ماددە یەکی تیشکدەرە لە شێوازی ووشك بە تەواوی داخراوەو بە شێوە ی کە پيسول کە پلە ی بەرزی ھەبە لە توندی دیزاین کراوە، دەبێتە بەر بەستێک لە دزەکردنی لە کاتی کارکردندا ھەروەھا لە رووداوەکانی تیشکی .

شەھەم: سەرچاوە ی کراوە ی تیشکدەر: ھەر سەرچاوە یەکی تیشکدەر بە داخراو پیناسە ناکریت، وە ک لە بوارەکانی پزیشکی لە کاتی پشکنین و چارەسەرکردن گیراوە یەکی تیشکدەر دەدریتە نەخۆش لە رپگە ی دەم یان لە رپگە ی دەمارەکانی خۆیندا .

ھەوتەم: سکراب: ھەر ماددە یەکی کانزایی فریدراوە کە کۆدەکرینەو یان ھاوردە دەکرین و دەگۆردریت بۆ ماددە ی دیکە ی نوێ.

هه‌شتم: سکرابی پیسبوو (پارچه‌کانی تیشکده‌ریان به تیشک‌هه‌پیسبووه): هه‌ر مادده‌یه‌کی کازابی فری‌دراو که کۆده‌کرینه‌وه یان هاورده ده‌کرین و ده‌گوردریت بۆ مادده‌ی دیکه‌ی نوێ که مادده‌یه‌کی تیشکده‌ری تیدایه یان پیسبووه به یه‌کێک له هاورتا تیشکده‌ره‌کان.

نۆیه‌م: هاورتا‌ی تیشکده‌ر: شیوه‌یه‌کی ناجیگیری ئه‌و توخمه‌یه که تیشکی لێوه ده‌رده‌چیت تا بگوردریت بۆ شیوه‌یه‌کی جیگیرتر.

ده‌یه‌م: هاورده‌کردنی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر: هینانی هه‌ر سه‌رچاوه‌یه‌کی تیشکده‌ر بۆ ناو سنووری هه‌ریمی کوردستان له رێگه‌ی (ووشکانی، ئاسمانی).

یازده‌م: گواستنه‌وه‌ی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر: گواستنه‌وه‌ی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر له فرۆکه‌خانه یان له ده‌روازه زه‌مینیه‌کانه‌وه بۆ شوینی کۆگاکردنی سه‌رچاوه‌که‌یه.

دوازده‌م: خاوه‌نداریتی و به‌کاره‌ینانی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر: به‌کاره‌ینانی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ره له لایه‌ن خاوه‌نی سه‌رچاوه‌که‌وه.

سیزده‌م: دووباره هه‌ناردنه‌کردنی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر: ناردنی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ره‌که‌یه بۆ ئه‌و شوینه‌ی لێوه‌ی هاتوو له دوا‌ی ته‌واوبوونی به‌کاره‌ینانی.

چوارده‌م: کۆگاکردنی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ر: کۆگای تاییه‌ت به کۆگاکردنی سه‌رچاوه‌ی تیشکده‌ره به‌پیی مه‌رج و رێنماییه‌کانی ده‌سته ده‌بیت، به‌پێچه‌وانه‌وه سزای پیژاردنی به‌سه‌ردا ده‌سه‌پینریت هه‌روه‌کو له خشته‌ی ژماره (1) دا هاتوو.

یازده‌م: سیقره‌ت (Sievert) نیشانه‌که‌ی Sv) : یه‌که‌ی پێوانه‌کردنی دۆزی (dose) تیشکی هاورتا‌یه (المکافی).
شازده‌م: ملی سیقره‌ت (MILLI SIEVERT) نیشانه‌که‌ی (MSV) : یه‌که‌یه‌که بۆ پێوانه‌کردنی دۆزی تیشکی هاورتا (المکافی) که 1 سیقره‌ت یه‌کسانه‌ی 1000 ملی سیقره‌ت.

هه‌فده‌م: مایکرو سیقره‌ت (MICRO SIEVERT) (μ Sv) : یه‌که‌یه‌که بۆ پێوانه‌کردنی دۆزی تیشکی هاورتا (المکافی) که 1 ملی سیقره‌ت یه‌کسانه‌ی 1000 مایکرو سیقره‌ت.

هه‌ژده‌م: گره‌ی - راد (GRAY - RAD) : یه‌که‌کانی پێوانه‌کردنی هه‌لمژینی تیشک (پێوانه‌کردنی بری تیشکی هه‌لمژراو له لایه‌ن جه‌سته‌ی مرۆقه‌وه) به سه‌رجه‌م جوهره‌کانی تیشک‌هه‌وه وه‌کو تیشکی ره‌ش (الأشعه‌ السینییه) و ئەلفا و گاما و بیتا.

نۆده‌م: کۆلومب/گم- رۆینتجن (COULOMB/ KG - ROENTGN) : یه‌که‌ی پێوانه‌کردنی تیشک له‌سه‌ر هه‌ردوو تیشکی ره‌ش (السینییه) و گاما جیبه‌جی ده‌کریت، پێوانه‌ی بری ئه‌و تیشک ده‌کات که ئایۆن ده‌کریت له هه‌وادا.

بیسته‌م: بیکریل وکیۆری (BECQUEREL-CURIE) : یه‌که‌کانی پێوانه‌کردنی تیشک چالاکی مادده تیشکده‌ره‌کانه.

مادده‌ی (2) : ئامانجه‌کان:

- 1- چاودیری‌کردنی ژینگه‌ی هه‌ریمی کوردستان له‌رووی ژینگه‌یه‌وه له لایه‌ن ده‌سته‌وه ده‌بیت.
- 2- کۆنترۆل‌کردنی جو له‌ی سه‌رچاوه تیشکده‌ره‌کان له رێگه‌ی پیدانی مۆله‌ت به‌چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردن له‌رووی چۆنیه‌تی هاورده‌کردن- گواستنه‌وه- کۆگاکردن- پابه‌ندبوونی به‌کاره‌ینان- دووباره هه‌ناردنه‌کردنی سه‌رچاوه تیشکده‌ره‌کانه‌وه.

۳- بەدۋاداچوون بۇ زانىنى بەركەۋتنى كرىكارانى بواری تىشك لە رىگى پىوانەى ئەو بېرەى بەريانكەۋتوۋە.

۴- دياركردنى سەرچاۋە تىشكدەرەكان لە بەكارھېنانە مەدەنىيەكاندا.

۵- ئەنجامدانى رويپوي سەرەتايى ۋەرزى و پشكىن بۇ شوپنەكانى دانانى سەرچاۋە تىشكدەرەكان.

ماددە ۳): رىكارەكانى دۆزىنەۋەى سكرابى پىسبوۋ بە تىشك:

۱- تۆماركردنى تابلۇى ئەو بارھەلگىرى ماددەكانى سكراب دەگوازيتهۋە .

۲- تۆماركردنى ناۋى بازىرگانى بەرپرس لەباركردن و گواستىنەۋەى ماددەكانى سكراب.

۳- ديارىكردنى ئەو شوپنەى كە سكرابەكەى لپوۋە گواستراۋەتەۋە .

۴- دلىابوون لە كىشى بارەكە لە كاتى بەتالكردى .

۵- جياكردنەۋەى سكرابى تىشكدەر لە شوپنەى كە ھىچ چالاكىيەكى لەنپودا ئەنجام نادىت، ئەۋەش لە

رىگەى دايىنكردى كەرەنتىنەيەكى كۆگاكردنى كاتى، ھەرۋەھا دانانى ھىماكانى ئاگاداركردنەۋە

لەمەترسى تىشكى لە ناۋچەكە.

۶- قەدەغەكردنىكى توند لە نزيكبوونەۋە لە سكرابى پىسبوۋ، تەنھا بەرەزامەندىي لەبەرپرسى خۇپاراستن لە

تىشكەۋە نەبىت.

۷- ناردنى نوسراۋىك بۇ دەستەى پاراستن وچاككردنى ژىنگە/ بەشى خۇپاراستن لە تىشك كە خالەكانى (۱-

۲-۳-۴) سەرەۋە لەخۇبگرىت بۇ ئەنجامدانى كارى پىويست .

ماددە ۴): مەرجهكانى بەرپرسى خۇپاراستن لە تىشك لە سەرجم بوارە تىشكاۋەرەكانەۋە:

۱- بەرپرسى خۇپاراستن لە تىشك:

ئەو كەسە پىسپۆرەيە لە كاروبارى خۇپاراستن لە تىشك لەۋ بەشە تايبەتمەندەى بوارەكانى كارەكانى

تىشكاۋەرىي و ، مۆلەتى (بەرپرسى خۇپاراستن لە تىشك)ى ھەيە لە لايەن دامەزراۋەى چاۋدىرىي و كەسى

رىگەپىدراۋ مۆلەت دەدات بۇ سەرپەرشتىكردنى پىداۋىستىيەكانى خۇپاراستن لە تىشك و ، تواناي ھەيە لە

پىشكەشكردنى ئەزموون و خزمەتگوزارىيەكانى، ھەرۋەھا دەستپىشخەرە لە راھىپان و ئامادەكردنى

كارمەندانى تىشك، ھەرۋەھا دانانى بەرنامەكانى فرىاگوزارىي و دلىايى جۆرىي و خۇپاراستن لە تىشك لە

دامەزراۋەكاندا، پاشان سەرپەرشتىكردنى كارەكانى تىشكاۋەرىي لە بوارە تايبەتمەندەكەدا.

۲- كارا كردن:

ھەر چالاكىيەكى مرويى كە سەرچاۋەى تىشكاۋەرى نوي بۇ بەركەۋتن يان پېرەۋى بەركەۋتن بىننىتە كايەۋە،

يان مەۋداى بەركەۋتن فراۋان بكات كە وا بكات كەسانى زياتر بگرىتەۋە، يان تۆرى پېرەۋەكانى بەركەۋتن

(كە دەرئەنجامى سەرچاۋە تىشكدەرەكانن) بەجۆرىك ھەموار دەكات كە خەلكى زياتر بەركەۋتە بن.

۳- خانەى (جهاز) چاۋدىرى كردن:

لايەنكى حكومىيە دەسەلاتى ياسايى رىگەپىداۋە بۇ چاۋدىرىكردنى ھەر بواريك لە بوارەكانى پەيوەست

بەئاسايش و دلىايى لەسەرچاۋە تىشكدەرەكان و ماددە ئەتۆمىيەكان بۇ دلىابوون لەۋەى كە لەژىر

چاۋدىرىيدان، ئەمەش لە رىگەى مۆلەتدان و پشكىن و رىكارەكانى جىبەجىكردن بە پىي پىويست، ھەرۋەھا

ئەم دامەزراۋەيە بۇى ھەيە رىبەرۋ رىنوئىنى پەيوەست بە ئاسايش و ئازامى سەرچاۋە تىشكدەرەكان

دەرىچوئىت، ھاۋكات لەگەل دانانى رىكارى گونجاۋ لەگەل رادەى مەترسىيەكان، ھەرۋەھا دلىايى دەدات بۇ

پاراستنى ژىنگە و مروڧ و ئاژەل لە مەترسى و كارىگەرى و زىانەكانى دەرچوو لە تىشكى ئايۋنى.

۴- بەرپىسى ياسايسى:

ئەو كەسەپە كە ھەلدەستىت بە رېكخستن و بەرپوۋە بردنى كارەكان (كارە ياسايبەكان) لەو شوپنەي كە كارى تېدا دەكات.

كارکردن لە بواری تېشك: برىتتە لە سەر جەم كارپېكردنە سەلامە تېبەكان لە بواری تېشكاوەرېيدا .

- مەرج و داواكاراۋە پېوۋىستەكان بۇ كارمەندانى بواری تېشك:

پېوۋىستە لەسەر ھەر دامەزراۋە يەكى رېپېدراۋ كە لە بواری كارى تېشكى كار دەكات بە پېسى سروشتى كارەكەي بەرپىسىك يان زياتر لە بەرپىسىك دابمەزىنېت بۇ خۇپاراستن لە تېشك، ئەۋەي يەكەمیان بەرپىسى سەرەكى دامەزراۋە كە دەبېت لە ھەردوۋ بارەكەدا و، ئەۋانى دىكە سەرپەرشتىي كارە مەيدانىيەكانى تېشك دەكەن ئەگەر دامەزراۋە كە پېوۋىستى بە كارى مەيدانى ھەبوو، ئەۋساش ناۋنېشانىيان دەبېتتە بەرپىسىنى خۇپارېزىي تېشكى مەيدانى، بۇيە پېوۋىستە كاتى خۇيان تەرخان بكەن بۇ كارکردن لە دامەزراۋە گەرەكانداۋ پېوۋىستە لەسەر كەسى دامەزراۋى رېپېدراۋ ھەماھەنگى لەگەل ئەو بەرپىسانە بكات بۇ دەستە بەرکردنى سەر كەۋتن لە كارەكانياندا، ھەرۋەھا پېوۋىستە لەسەر بەرپىسە سەرەكى و مەيدانىيەكانى خۇپارېزىي تېشكى لە دامەزراۋە گەرەكاندا ئەو مەرجە تايبە تانەيان تېدا بېت لە بارەي مۇلەتى كارکردن لە بوارەكانى كارى تېشكاۋەرى.

- مەرجە تايبەتەكانى رېگە پېدان بە شارەزايان لە بواری خۇپاراستن لە تېشك:

شارەزا: كەسېك رېي پېدراۋە بە پېسى پروانامەي دەرچوو لە دەزگايەكى رېپېدراۋى خاۋەن تۋاناۋ ئەزمۋونى زانستى لە بواریكى پىسپۇرېتى پەيوەست بە بوارەكانى خۇپاراستن لە تېشك بە جۇرېك كە: **يەكەم:** دەبى بە لايەنى كە مەۋە پروانامەي بە كالۇرېۋسى ھەبېت لە پىسپۇرېكى زانستى گونجاۋدا كە لەگەل جۇرى كارکردنىدا بگۈنچېت.

دوۋەم: ئەو كارمەندانى دامەزراۋن يان دادەمەزرىن دەبى بە لايەنى كە مەۋە (۱۲) ھەفتە بە شدارىيان لە خول و ۋۇركشۇپەكانى ناۋەۋە دەرەۋەي ۋلات كرىبېت يان بە شدارى بكەن، يان بە لايەنى كە مەۋە (۶) پروانامەي راھېننى پىشتراستكاراۋەي لە لايەن دەستەي عېراقى بۇ كۆنترۇلکردنى سەرچاۋەكانى تېشكەر ھەبېت يان بېھېنن، يان لە سەنتەرىكى رېپېدراۋ لە لايەن دەستەي ژىنگەۋە، لەگەل پروانامەكانى بە شدارىکردنىيان ھەبېت يان بېھېنن.

سېئەم: دەبى بە لايەنى كە مەۋە (۵) سال ئەزمۋونى كارکردنى ھەبېت لە بواری خۇپاراستن لە تېشك بە پىشت بەستن بە بەلگە نامە يەكى فەرمى.

يان:

يەكەم: پروانامەي ماستەرى ھەبېت لە پىسپۇرېكى زانستى لەگەل سروشتى كارکردنى گونجاۋ بېت. **دوۋەم:** دەبى بە لايەنى كە مەۋە دوو مانگ بە شدارى كرىبېت لە خولەكانى خۇپاراستن لە تېشك، ھەرۋەھا دەبى بە پروانامەكانى بە شدارىيىكردن پىشتراست كراپېتەۋە.

سېئەم: دەبېت بە لايەنى كە مەۋە شارەزايىيەكى (۳) سالى لە كارکردن ھەبېت لە بواری تېشكدا كە بە پروانامە يەك پىشتراست كراپېتەۋە.

يان:

يەكەم: پروانامەى دكتوراي لە پىپۇرئىتەىكى زانستىدا ھەبىت كە لەگەل سىروشتى كار كوردنىدا گونجاو بىت.
دووم: دەبى بەلايەنى كەمەو ەك مانگ بەشدارى كرديتت لە خولەكانى خۇپاراستن لە تيشك كە بە پروانامەىەك پشتراست كرايىتەو.

سىيەم: دەبى بەلايەنى كەمەو ەك ئەزموونىكى (۲) سالى لە كار كوردن لە بوارى تيشكدا ھەبىت كە بە پروانامەىەك پشت راست كرايىتەو.

يان:

دەبى پەلى راويژكارى ھەبىت لە يەكەك لە دامەزراو ەكان يان كۆمەلەكان يان لە زانكۆ عىراقىيەكاندا.
- ئەو مەرجانەى كە پىويستن لە بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشكدا ھەبن لە كوردە پيشەسازى و توژىنەو ەكاندا:
يەكەم: ئەو دامەزراوانەى كە لە بوارى (ۋېنەگرتنى پيشەسازى، ھەستىپىكردن بەبىرەكان، بىوانەكانى برى چرى و شى) كار دەكەن:

پىويستە لەم دامەزراوانەدا بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشك ئەم مەرجانەى خوارەو ەيان تىدا بىت:

۱- پروانامەى بەكالورىۋسى ھەبىت لە كۆلئىزەكانى ئەندازىارى يان زانست .
۲- دەبى (۴) ھەفتە مەشق و راھىنانى كرديتت لە بوارى خۇپاراستن و فرىاكەوتن و ئاسايشى تيشكى و سىستەمەكانى تيشكى، پروانامەكەى پشتراست كرايىتەو ە لەلايەن دەستەى عىراقى بۇ كۆنترپۆلكردنى سەرچاو ەكانى تيشكەدر.

۳- بەلاى كەمەو ە ئەزمونى (۵) سالى ھەبىت لە بوارى كارى تيشكى پيشەسازى.

۴- دەبى خۆى بۇ ئەم كارە يەكلايى كرديتتەو.

۵- پىويستە لە پشكىنىنى پزىشكى دەرىجىت.

دووم: ئەو دامەزراوانەى كە لە بوارى (پىو ەرە ئەتۆمىيەكان، رىگرەكان لە بروسكە) كار دەكەن:

پىويستە لەم دامەزراوانەدا بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشك ئەم مەرجانەى خوارەو ەيان ھەبىت:

۱- بەلانى كەمەو ە پروانامەى بەرايى زانكۆبى ھەبىت لە يەكەك لە بەشەكانى كۆلئىزى ئەندازىارى يان زانست.
۲- دەبىت دەرجوى خولكى مەشق و راھىنانى دەستەى عىراقى بۇ كۆنترپۆلكردنى سەرچاو ەكانى تيشكەدر بىت.
۳- پىويستە بەلايەنى كەمەو ە شارەزايىبەكى يەك سالى ھەبىت لە دامەزراو ەبەك كە مامەلە لەگەل سەرچاو ە تيشكەدر ەكاندا دەكات.

۴- دەبىت لە پشكىنىنى پزىشكى دەرىجىت.

۵- مەرج نىبە بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشك لە دامەزراو ە بچوو كەكاندا ھەموو كاتەكەى تەرخان بكات بۇ ئەم كارە، دەتوانىت ئەم كارەو كارى سەرەكى خۆى لە ھەمان دامەزراو ەكەدا ئەنجام بدات.

سىيەم: بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشكى مەيدانى:

پىويستە بەرپرسى خۇپاراستن لە تيشك ئەم مەرجانەى خوارەو ەى تىدا بىت:

۱- دەبىت بەلانى كەمەو ە پروانامەى بەرايى زانكۆبى ھەبىت لە يەكەك لە بەشەكانى كۆلئىزى ئەندازىارى يان زانست.

۲- دەرجوى خولكى مەشق و راھىنانى دەستەى عىراقى بۇ كۆنترپۆلكردنى سەرچاو ەكانى تيشكەدر بىت.

۳- پیوسته به لایه نی که مه وه شاره زاییه کی پینج سالی هه بیت له دامه زراوه یه که مامه له له گه ل سهرچاوه تیشکده هکاندا دهکات.

۴- ده بیت له پشکنینی پزیشکی دهریچیت.

ب- مهرجه پیوستیه کان له خۆپاراستن له تیشک له بواری پزیشکی:

یه که م: ئه و دامه زراوانه له بوارهکانی خواره وه کار ده که ن:-

- بواری دهستنی شانکردنی پزیشکی.

- بواری چاره سه رکردن به تیشک.

- بواری پزیشکی ئه تۆمی.

ده بیت به ریرسی ئه م بواره ئه م مهرجانه ی خواره وه ی تیدا به رجه سته بیت:

أ- ده بی پروانامه ی به کالۆریۆسی له پزیشکی یان فیزیای پزیشکی یان تیشکی یان زانستی ئه تۆمیدا هه بیت.

ب- ده بی له م بواره دا له لایه ن سه نته ریکی ریپیدراو مه شق و راهینانی پیکراییت.

ج- ده بی به لای که مه وه ئه زموونی پینج سالی هه بیت.

د- ده بی له پشکنینی پزیشکی دهریچیت.

دووهم: ئه و دامه زراوانه ی که چالاکیان سنورداره وه کو (نۆرینگه تاییه ته کان یان تاقیگه کان یان بنکه بچوکه کانی ته ندروستی).

ده بیت به ریرسی له م دامه زراوانه ئه م مهرجانه ی خواره وه ی تیدا به رجه سته بیت:

۱- ده بی به لایه نی که م پروانامه ی دبلۆمی له بواری پسپۆرییه که یدا هه بیت.

۲- ده بی به لایه نی که مه وه ئه زموونی پینج سالی هه بیت.

۳- ده بی مه شق و راهینانی پیکراییت له م بواره دا له لایه ن سه نته ریکی ریپیدراو .

۴- ده بی له پشکنینی پزیشکی دهریچیت .

یان:

۱- ده بی پروانامه ی به کالۆریۆسی هه بیت.

۲- ده بی به لایه نی که مه وه ئه زموونی دوو سالی هه بیت.

۳- ده بی له م بواره دا له لایه ن سه نته ریکی ریپیدراو مه شق و راهینانی پیکراییت.

۴- ده بی له پشکنینی پزیشکی دهریچیت.

ئه رک و به رپرسیاریه تی به ریرسی خۆپاراستن له تیشک:

ئه رکی سه ره کی به رپرسه که دلنیا بوونه له پابه ندبوونی دامه زراوه که ی به حوکه کانی یاساو رینماییه کان له باره ی خۆپاراستن له تیشک، بۆ جیبه جیکردنی ئه م ئه رکه ش، پیوسته که سی به ریرسی ئه م ئه رکانه ی خواره وه ئه نجام بدات:

أ- سه ریه رشتیکردنی دانانی په یروه وه کانی خۆپاراستن له تیشک له قۆناغه کانی پلاندانان و دامه زراندن و، دلنیا بوونی له گونجاویان له گه ل پیداویستییه کانی خۆپاراستن له تیشکه وه.

ب- ئاماده کردنی ریساکانی کارو دلنیا بوون له بوونی په یروه ی کار پيش قۆناغی ده ستپیکردن و، دلنیا بوون له دا بینکردنی پیداویستییه یه ده گه کان .

ج- دلتيا بوون له وهى كه هه موو كارمه نده كانى مه شق و راهينانىكى باشيان وه رگرتبىت كه گونجاو بىت له گه ل سروشتى كاره كانيان و، دلتيا شىبىت له وهى كه زانىارى ته واويان هه يه له بارهى سه رجه م ياساو رپنمايى و برياره په يوه ندىداره كان به تيشكه وه.

د- دلتيا بىت كه سه رجه م مؤله ت و رپپيدراوه كانى دامه زراوه كه و كارمه نده كانى كارپيكراون و ماوه به سه رچوو نين. ه- پيشنيزا كردن و ديزاين كردنى رپگاكانى كه مكرده وهى به ركه وتنى كرپكاره كان و كارمه نده كان به تيشك و ديزاين كردنى روو پووشىكى گونجاو بويان .

و- دانانى چه ند پرؤگراميك بو خؤپاراستن له تيشك و سه رپه رشتيكردن و جيبه چيكرديان:

۱- پيوانه كردنى دؤزه كه سيبه كان.

۲- له ناو بردنى پاشماوهى تيشكى.

۳- رپنماييه كانى كؤگاكردنى سه رچاوه كانى تيشكده ر.

۴- چاودپرى دزه كردن و پيسبوونى تيشكى.

ر- پرؤگرامى شياندىن و مه شق و راهينان له بوارى خؤپاراستن له تيشك.

ز- پؤلينكردى ناوچه كانى كار كردن بو ناوچهى چاودپرى و ناوچهى سه رپه رشتيكردن به پيى برياره كانى ئازانسى نيوده وه له تى بو وزهى ئه تۆمى.

ح- پؤلينكردى كارمه نده كان به پيى ليسته كانى پؤلينكردن و راسپاردنى ئه و بنه مايانهى كه ليژنهى خؤپاراستن له تيشك په سه ندى ده كات.

ط- ئه نجامدانى پيوانه كردن و پشكىنى ته كنىكى و وه رگرتنى نموونه كان بو زانىنى ئاستى تيشك له شوينى كار كردن. ي- ئاماده كردن و سه رپه رشتى ئه م تۆمارانهى لاي خواره وه:

۱- تۆمارى دؤزه كه سيبه كان.

۲- تۆمارى پشكىنه كانى پزىشكى كارمه نده كان.

۳- تۆمارى ئامپره كانى تيشك.

۴- تۆمارى سه رچاوه و مادده تيشكده ره كان.

۵- تۆمارى چاك كردن و راستكردنه وه.

۶- تۆمارى رووداوه تيشكيبه كان.

۷- تۆمارى ده ستاوده ستكردن له گه ل سه رچاوه كانى تيشكده ر (وه رگرتنى و ده ركردن و گواستنه وه و پيدان و هاوردنه كردن و هه نارده كردنى).

۸- تۆمارى پاشماوه كانى تيشك.

۹- هه ر تۆماريى ديكه.

ك- دلتيا بوون له ئاماده باشى ئامپره كانى چاودپريكردى تيشك و چاك كردنى و راستكردنه وه (كاليبره يشن) يان به شپوهى وه رزى .

ل- دياريكردنى پيداويستيه كانى كه ل و په لى خؤپاراستن له تيشك و دابينكردنى ئامپره كانى چاودپريكردى تيشك و سيگناله كانى ئاگادار كردنه وه، بينزاو بن يا خود بيستراو.

م- ئاماده كردنى راپؤرتى وه رزى و به رزكردنى بو به رپوه به رايه تى دامه زراوه كه له سه ر ئاستى خزمه تگوزاريه كانى خؤپاراستن له تيشك و رپگاكانى په ره پيدان يان.

ن- ھەماھەنگی لەگەڵ دەستە ی ژینگە بکات لە سەر جەم کاروبارەکانی خۆپاراستن لە تیشک.

س- ئامادە کردنی پلانی فریاگوزاری تیشکی و ئاگادارکردنەوێ ھەموو کارمەندەکانی لەبارەیانەو.

ع- ھلاوکردنەوێ ھۆشیاری سەلامەتی لە نیو کارمەندانی بواری تیشک لە دامەزرارو.

- دەسەلاتەکانی بەرپرسی خۆپاراستن لە تیشک:

ئەو کەسانە ی رێبێدراون بۆ پێدانی دەسەلات بە بەرپرسی خۆپاراستن لە تیشک بۆئەوێ بتوانن ئەرکی خۆیان لە ئەستۆ بگرن، پێویستە پێدانی ئەو دەسەلاتە بە شیوێ نوسراو بێت و دەسەلاتەکان بریتین لەم خالانە خوارو:

أ- ھەموارکردن و بریاردان لەسەر پڕۆگرامی خۆپاراستن و سەلامەتی تیشکی لە دامەزرارو.

ب- ھەموارکردنی ھەنگاوەکانی بەکارھێنان و ئیشتیپکردنی ئامێرو ماددە تیشکدەرەکان بە شیوێیەکی دلایەکی بداتە بە سەلامەتی کارکردنەو.

ج- راگرتنی ھەر کاربێکی دوور لەسەلامەتی کە بێتە ھۆی تیکدانی مەرجەکانی خۆپاراستن لە تیشک.

د- راسپاردن لەبارە ی دامەزراندنی شارەزاو تەکنیکییەکان بۆ ئەنجامدانی ئەو کارانە ی کە پەيوەستن بە خۆپاراستنی تیشکی .

ه- پەيوەندیکردن بە دەستەو دامەزرارو نیشتمانییەکانی پەيوەندار بە پەيوە ی خۆپاراستن لە تیشکەو بە مەبەستی راویژکاری و داواکردنی یارمەتی.

و- پەيوەندیکردنی خپراو راستەوخۆ بە دەستەو دامەزرارو نیشتمانییەکانی پەيوەندار بە دۆخەکانی فریاگوزاری تیشکی، لەم دۆخەشدا لە گشت ئاست و بەشەکاندا ئەو پەری دەسەلاتی دەبێت بە بێ گەرانیو بۆ لپیرسراوی کارگێری، ئەوێش بە شیوێیەکی دەبێت کە بگونجێت لەگەڵ قەبارە ی مەترسییەکان.

- مەرجە پێویستەکان بۆ کارمەندانی بواری تیشک:

أ- کاری پێشەسازییەکان و توێژینەو:

پەکەم: سەرپەرشتیاری وێنەگرتنی پێشەسازی:-

۱- دەبێ بەلایەنی کەمەو بڕوانامە ی بەکالۆریۆسی لە بواری ئەندازارییەکان یان زانستەکان ھەبێت.

۲- دەبێ بڕوانامە ی ئاستی سێیەمی دەستە ی عیراقی بۆ کۆنترۆل کردنی سەرچاو تیشکدەرەکانی ھەبێت.

۳- دەبێ دەرچوو ی خولبکی خۆپارێزی تیشکی لە کارە پێشەسازییەکاندا بێت.

۴- دەبێ بەلایەنی کەمەو ئەزموونی کردەبی پێنج سالی لەبواری کەیدا ھەبێت.

۵- دەبێ لە پشکنینی پزیشکی دەرچوو بێت.

دووھم: وێنەگەری پێشەسازی:-

۱- دەبێ بەلایەنی کەمەو بڕوانامە ی ناوھندی ھەبێت.

۲- دەبێ مەشق پیکراو لە بواری وێنەگرتنی پێشەسازیدا بێت.

۳- دەبێ بەلایەنی کەمەو ئەزموونی (۳) سالی ھەبێت.

۴- دەبێ بڕوانامە ی خولبکی راھینانی لە خۆپارێزی تیشکی لە کاری پێشەسازییەکان لە سەننەریکی رێبێدراو ھەبێت.

۵- دەبێ لە پشکنینی پزیشکی دەرچووت.

سېئەم: يارىدە دەرى ۋېنە گرى پېشە سازى:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى ناۋەندى ھەبىت.
- ۲- دەبى لە بوارى ۋېنە گرتنى پېشە سازى مەشق پېكراۋ بېت.
- ۳- دەبى پروانامەى خولى راھىنانى لە خۇپارېزى تېشكى لە كارى پېشە سازىيە كاندا ھەبىت.
- ۴- دەبى لە پشكىنىنى پزېشكى دەرىچىت .

چوارەم: سەرپەرشتىارى ھەستېيىكىردن بەبىرە كان (جس الآبار):-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى بەكالۆرىۋسى لە بوارە ئەندازىيارىيە كان يان زانستە كاندا ھەبىت.
- ۲- دەبى بەلايەنى كەمەۋە (۴) ھەفتە مەشق و راھىنانى لە لاي دەستەى عىراقى بۇ كۆنترۆل كوردنى سەرچاۋە تېشكەدەرە كان كوردبېت.
- ۳- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونى (۳) سالى لە بوارى كارە كەيدا ھەبىت.
- ۴- دەبى لە پشكىنىنى پزېشكى دەرىچىت.

پېنچەم: ئىشپىكەر ھەستېيىكىردن بەبىرە كان (جس الآبار):-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى ناۋەندى ھەبىت.
- ۲- دەبى لە بوارى ھەستى بىرە كان (جس الآبار) مەشق كرايېت.
- ۳- دەبى پروانامەى راھىنانى لە خۇپاراستن لە تېشك لە كارى پېشە سازىيە كاندا ھەبىت.
- ۴- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونى (۳) سالى ھەبىت.
- ۵- دەبى لە پشكىنىنى پزېشكى دەرىچىت.

شەشەم: يارىدە دەرى ئىشپىكەرى ھەستېيىكىردن بەبىرە كان (جس الآبار):-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى ناۋەندى ھەبىت.
- ۲- دەبى لە بوارى ھەستېيىكىردن بەبىرە كان مەشق پېكراۋ بېت.
- ۳- دەبى پروانامەى راھىنانى خۇپارېزى تېشكى لە كارە پېشە سازىيە كاندا ھەبىت، كە لە لايەن دەستەى عىراقى بۇ كۆنترۆلى سەرچاۋەى تېشكەدەر دەردە چىت.
- ۴- دەبى لە پشكىنىنى پزېشكى دەرىچىت.

ھەۋنەم: سەرپەرشتىارى پېۋەرە ئەتۆمىيە كان:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى بەكالۆرىۋسى لە بوارە ئەندازىيارىيە كان يان زانستە كاندا ھەبىت.
- ۲- دەبى مەشقى كوردبېت لە بوارى پېۋەرە ئەتۆمىيە كان.
- ۳- دەبى پروانامەى راھىنانى خۇپارېزى تېشكى لە كارە پېشە سازىيە كاندا ھەبىت، كە لە لايەن دەستەى عىراقى بۇ كۆنترۆلى سەرچاۋەى تېشكەدەر دەردە چىت.
- ۴- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونىكى كوردەى (۲) سالى ھەبىت.
- ۵- لە پشكىنىنى پزېشكى دەرىچىت .

ھەشتەم: ئىشپىكەرى پېۋەرە ئەتۆمىيە جولۇۋە كان:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پروانامەى ناۋەندى ھەبىت.
- ۲- دەبى لە بوارى پېۋەرە ئەتۆمىيە كان، لە لايەن سەننەرى خۇپاراستن لە تېشكەۋە مەشق پېكراۋ بېت.

- ۳- دەبىي لە لاي دەستەي عىراقى بۇ كۆنترۆل كوردنى سەرچاوه تيشكدهره كان مەشق و رايىناني كوردبىت.
- ۴- دەبىي بەلايەنى كەمەوه ئەزمونىكى يەك سالى ھەبىت.
- ۵- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- نۆيەم: ئىشپىكەرى پىوهرە ئەتۆمىيە جىگىرە كان:-**
- ۱- دەبىي بەلايەنى كەمەوه بروانامەي ناوھندى ھەبىت.
- ۲- دەبىي بروانامەي رايىناني لە (خۇپارىزى تيشكى لە كارە پىشەسازىيە كان) دا لە سەنتەرىكى باوهرپىكراوى خۇپاراستن لە تيشك ھەبىت.
- ۳- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت .
- دەيەم: ئىشپىكەرى ئامىرە كانى كالىبرەيشنى پىوانە كانى ئەتۆمى:-**
- ۱- دەبىي بەلايەنى كەمەوه بروانامەي دىلۆمى ھەبىت لە يەككىك لەقە كانى ئەندازىارى يان دوو سالى لە دواى دواناوھندى ئەزمونى كار كوردنى ھەبىت.
- ۲- دەبىي لە بوارى پىوهرە ئەتۆمىيە كاندا مەشقى كوردبىت.
- ۳- دەبىي بروانامەي رايىناني لە (خۇپارىزى تيشكى لە كارە پىشەسازىيە كان) دا ھەبىت.
- ۴- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- ياز دەم: گۆيزەرە وەي ماددە تيشكدهره كان:-**
- ۱- دەبىي بەلايەنى كەمەوه بروانامەي ناوھندى ھەبىت.
- ۲- دەبىي بروانامەي رايىناني لە (خۇپارىزى تيشكى لە كارە پىشەسازىيە كان) دا ھەبىت، كە لە لايەن دەستەي عىراقى بۇ كۆنترۆل كوردنى سەرچاوه تيشكدهره كان دەردەچىت.
- ۳- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- دواز دەم: تەكنىكارى ئەو ئامىرانەي كە ماددە كانى تيشكدهر تىيدايە:-**
- ۱- دەبىي بەلايەنى كەمەوه بروانامەي دىلۆمى لە يەككىك لەقە كانى ئەندازىارى يان زانست (دوو سالى لە دواى ئامادەيى) ھەبىت.
- ۲- دەبىي بروانامەي خولپكى رايىناني لە بوارى چاك كوردنى ئەو ئامىرانەي كە ماددە تيشكدهره كانى تىيدايە ھەبىت.
- ۳- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- سىز دەم: سەرپەرشتىارى ئامىرە كانى توپۇزىنە وەي زانستى:-**
- ۱- دەبىي بەلايەنى كەمەوه بروانامەي بەكالۆرىۆسى لە يەككىك لەقە كانى ئەندازىارى يان زانست (فىزىيا، فىزىياى ئەتۆمى، كىمىياى ئەتۆمى، فىزىياى پزىشكى، فىزىياى تيشكى) دا ھەبىت.
- ۲- دەبىي بروانامەي خولپكى رايىناني لە (خۇپارىزى تيشكى لە كارە پىشەسازىيە كاندا ھەبىت، كە لە لايەن دەستەي عىراقى بۇ كۆنترۆل كوردنى سەرچاوه تيشكدهره كان دەردەچىت.
- ۳- دەبىي بەلايەنى كەمەوه ئەزمونى (۲) سالى لە بوارى توپۇزىنە وەي زانستىدا ھەبىت.
- ۴- دەبىي لە پشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

ب- كارەكانى پزىشكى:

يەكەم: تەكنىكارى تىشكى بۇ دەستىشانى كوردن:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پرونامە دىلۆمى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
 - ۲- دەبى پرونامە خولى راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواریكى پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
 - ۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- دوۋەم: تەكنىكارى پزىشكى ئەتۆمى:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پرونامە دىلۆمى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
 - ۲- دەبى پرونامە خولى راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى ھەبىت.
 - ۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.
- سىيەم: تەكنىكارى چارەسەركردن بە تىشك:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پرونامە دىلۆمى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
- ۲- دەبى پرونامە خولىكى راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
- ۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

چوارەم: فىزىۋى پزىشكى لە بواری چارەسەركردن بە تىشك:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پرونامە بە كالۆرىۋسى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
- ۲- دەبى بەلايەنى كەمەۋە خولىكى پرونامە راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواری پىپۇرىدا ھەبىت.
- ۳- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونى (۵) سالى لە بواری كارەكەيدا ھەبىت.
- ۴- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت .

يان:

- ۱- دەبى پرونامە ماستەرى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
- ۲- دەبى پرونامە خولى راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواری پىپۇرىدا ھەبىت.
- ۳- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونى (۳) سالى لە بواری كارەكەيدا ھەبىت.
- ۴- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

يان:

- ۱- دەبى پرونامە دىكتوراى لە بواری پىپۇرىتەيە كەدا ھەبىت.
- ۲- دەبى پرونامە راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواری پىپۇرىدا ھەبىت.
- ۳- دەبى بەلايەنى كەمەۋە ئەزموونى (۲) سالى لە بواری كارەكەيدا ھەبىت.
- ۴- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

پىنچەم: پزىشكىنى پىپۇر لە تىشك بۇ دەستىشانى كوردن و چارەسەركردن و پزىشكى ئەتۆمى:-

- ۱- دەبى بەلايەنى كەمەۋە پرونامە پىپۇرى ھەبىت.
- ۲- دەبى پرونامە خولى راھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بواری پىپۇرىدا ھەبىت.
- ۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

شەشەم: پزىشكانى جىگر لە بەشەكانى تىشك بۇ دەستىشانكردن و چاره سەرکردن و پزىشكى ئەتۆمى:-

۱- دەبى برونامەى خولى رايھىنانى لە خۇپارىزى تىشكى لە بوارى پىسپورىيە تىيە كەدا ھەبىت.

۲- دەبى لە ژىر سەرپەرشتى كەسىكى پىسپورو رېپىدراو بىت.

۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

ھەتتەم: ئەو پزىشكانەى پىسپورنىن لە بوارى تىشك، بەلام پىويستە كار بكن لە بوارى تىشك:-

۱- دەبى برونامەى رايھىنانى لە (خۇپارىزى تىشكى لە بوارى پىسپورىيە تىيە كە)دا لە سەنتەرىكى باۋەرپىكراۋى خۇپاراستن لە تىشك ھەبىت.

۲- دەبى لە ژىر سەرپەرشتى كەسىكى پىسپورو رېپىدراو بىت.

۳- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

ھەتتەم: پزىشكانى ددان:-

۱- دەبى برونامەى خولى رايھىنانى ھەبىت لە خۇپارىزى تىشكى لە بوارى پىسپورىيە تىيە كەدا لە لايەنىكى رېپىدراو.

۲- دەبى لە پىشكىنى پزىشكى دەرىجىت.

ماددەى (۵):

مەرجه پىويستەكان لە كاتى (ھاوردە كەردن- گواستەنەۋە- كۆگا كەردن- ھەبوون و بەكارھىنان- دووبارە ھەناردە كەردن) ى سەرچاۋە تىشكەدەرەكان:

-پىداۋىستىيەكانى ھاوردە كەردنى سەرچاۋەى تىشكەدەر لە لايەن كۆمپانىياكان و دەزگا فەرمىيەكان:

لە كاتى ھاوردە كەردنى سەرچاۋەى تىشكەدەر لە لايەن كۆمپانىياكان و دەزگا فەرمىيەكان پىويستە ئەم خالانە جىبە جى بكن:-

ماۋەى بە سەرچوونى مۆلە تەكە لە رېكەوتى دەرچوونىيەۋە تەنھا بۇ ماۋەى (۳۰) رۆژ دەبىت.

۱- مۆلەتى دامەزاندن يان تۆمار كەردنى كۆمپانىياى ھاوردە كار كە لە ۋەزارەتى بازارگانى و پىشەسازى بەرپۆبەرايەتى گشتى تۆمار كەردنى كۆمپانىياكان دەرچوۋىت. (ۋىنەيە كىش لە پاسپورت و ناسنامەى ۋەزىفى بەرپۆبەرى كۆمپانىياى لە گەلدا ھاۋپىچ كرايىت.

۲- نوسراۋىكى فەرمى لە لايەنى كۆمپانىياى ھاوردە كارەۋە كە تىيدا پىويستىيان بە سەرچاۋەى تىشكەدەر ۋە لايەنى كە بەكارى دەھىنيت و شوپىنى بەكارھىنانى تىدا رونكرايىتەۋە.

۳- نوسراۋىكى فەرمى لە لايەنى ھاوردە كارەۋە كە رېگە دەدات بە يەكېك لە فەرمانبەرەكانى سەردانى دەستە بكن بۇ ۋاژۇر كەردن و تەۋاۋ كەردنى رېكارەكانى ۋە رگرتنى مۆلەتى ھاوردە كەردن، ئەم رېكارە بەرپۆبەرى لايەنى ھاوردە كار ناگرېتەۋە بەلكو كۆپىيەك لە پاسپورتى بەرپۆبەرىيان ناسنامەى كارەكەى ھاۋپىچ دەكرېت.

۴- ۋىنەيەك لە گرېبەستى نيوان لايەنى ھاوردە كارو لايەنى دروست كەردنى سەرچاۋە تىشكەدەرەكە ئەگەر نا، ۋىنەيەك لە داۋاكارى كرىن.

۵- بەلگە نامەى دروست كەردنى سەرچاۋە تىشكاۋىيەكە ۋە ئامپىرە پىۋەلكاۋەكانى گەر ھەبوو.

۶- رەزامەندى كۆگا كە لە لايەن دەستەى ژىنگە لە ھەرىمى كوردستانەۋە دەرچوۋىت.

۷- نوسراویک لە لایەنی حکومەتەو (وەزارەتی سامانە سروشتییەکان یان ھەر لایەنێکی حکومی دیکە) کە گریبەستی لە گەڵ کۆمپانیاکەدا ھەیە (گەر ھەبوو) پشتگیریی لە پێویستی کۆمپانیاکە دەکات بۆ سەرچاوە تیشکدەرە کە لەو ھالەتەدا سەرچاوە تیشکدەرە کە لە رینگە فرۆکەخانەو ھاوردە کرابێت.

۸- ناوو ژمارەى مۆبایلی بەرپرسی خۆپارێزی تیشکی کۆمپانیای لە گەڵ برۆنامەى راپێنانه کانی و پێپۆزیتی زانستی کە لەبۆاری تیشکدا بەدەستی ھیناوە.

- پێداویستیه کانی گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر:

ماوهى بەسەرچوونى مۆلەتە کە تەنھا (۳۰) رۆژە لە رێکەوتى دەرچوونى پیدانى وەرگرتنى رەزامەندى بۆ گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر لەم ھالەتەدا پێویست:

- ۱- لەکاتی گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر لە رینگەى خالە سنوربەکان یان فرۆکەخانە یان بەندەرەکان.
 - ۲- لەکاتی گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر لە پارێزگایە کەو ھە بۆ پارێزگایە کى دیکەو، لەکاتی تێپەرپوونى بە کۆمەلگاکانى نیشته جیبوون و رینگای گشتى یان رینگای ئاسنین.
- بەلگە نامە پێویستەکان لای دەستە بۆ گواستنه وه:

۱- نوسراوى فەرمى گریبەستی لایەنى حکومی لە گەڵ کۆمپانیای داواکراو بۆ گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر (ئەگەر گریبەستی ھەبێت لە گەڵ حکومەت).

۲- وینە یەك لە گریبەستە کە لە گەڵ کۆمپانیای گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر.

۳- نوسراوى کۆمپانیای داواکار بۆ گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەرە کە.

۴- نوسراوى فەرمى بەرپۆبەرى کۆمپانیای داواکار بۆ گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەرە کە یەكێك لە فەرمانبەرانى دەستنیشان دەکات بۆ سەردانى دەستەو ئیمزاکردن و بەدواداچوون بۆ تەواوکردنى رێکارەکانى پیدانى مۆلەتى گواستنه وه بە ھاوپیچکردنى وینە یەك لە ناسنامەى وەزىفە کەسى دەستنیشانکراو.

۵- بەلگە نامەى شوینى دروستکردنى سەرچاوهى تیشکدەرە کەو ئامپەرە پێوھەلکاوەکانى.

۶- وینە یەك لە مۆلەتى دامەزراندنى کۆمپانیای گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر کە دەرچووبێت لە وەزارەتى بازرگانى / بەرپۆبەرایەتى تۆمارکردنى کۆمپانیاکان لە گەڵ وینە یەك لە ناسنامەى وەزىفە بەرپۆبەر.

۷- پلانى گواستنه وه و رێکارەکانى بارى لە ناکاو لە کاتی گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەرە کە.

۸- لەکاتی گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەر بە شپۆھى کۆنەك بە شپۆھى تاک، پێویستە لە رینگای پۆستى ئەلیکترۆنییەو ھاگادارى دەستەى ژینگە بکریتەو.

۹- پێویستە دەستە لە لایەن کۆمپانیای گواستنه وهى سەرچاوهى تیشکدەرە کە بە نوسراوى فەرمى ئاگادار بکریتەو، لەکاتی گۆرینى رینگای خالە سنوربە کە ھەر و ھا دەبى ھۆکارى گۆرینى خالە سنوربە کەش ئامازەى پى بکریت.

۱۰- پێویستە کاتی رەزامەندى ھاوردەکردن و گواستنه وه ھەمان کات بێت، بۆ ئەوھى بە زووترین کات سەرچاوه کە بگاتە شوینى کۆگاکردنى یان شوینى کارکردنە کەى.

-رپکاره پيويستيه كان له كاتى گواستنه وهى سه رچاوه كانى تيشكدهر:

- ۱- ده بئ سه رجه م دامه زراوه كانى گواستنه وهى پاكيجه كانى ماددهى تيشكدهر پابه ند بن به په پر وهه كانى دلنبايى جوړى به ئامانجى پاراستنى سه لامه تيبان ئه وانيش برىتين له:
 - أ- پشكنينى پاكيجه كان پيش ناردنيان.
 - ب- ئه نجامدانى پشكنينى وه رزيانه بو پاكيجه كان.
 - ج- رپگرى له هه ر ده ستكارى كردنيكى پاكيجه كان.
- ۲- وه رگرتنى رپگه پيدانى ده ستهى ژينگه بو گواستنه وهى پاكيجه سه رچاوه تيشكدهر هه كان.
- ۳- دلنبايون له پيچانه وهى پيكا تهى نيو پاكيجه كان.
- ۴- جيگر كردنى پاكيجه كان له ناو ئوتومبيله كه دا به شيويه كه له كاتى رووداوه كاندا نه كه ويته دهر وهى ئوتومبيله كه.
- ۵- ئه نجامدانى روپويى تيشكى بو ئوتومبيلى گواستنه وهه كه وشوينى شوفيره كه له ئوتومبيله كه دا.
- ۶- دانانى تابلوكانى ئاگادار كردنه وه له پشته وهه هه ر دوو ته نيشته كانى هوكاره كهى گواستنه وهه كه (ئوتومبيل).
- ۷- ته نها شوفيره كان و ياريده دهر يان بوونيان هه بيت له ناو ئوتومبيله كانى گواستنه وهى پاكيجه كانى جوړى دووهم و سئيه م.

-رپنمايى كوگا كردنى سه رچاوهى تيشكدهر:-

- ۱- نوسراوى فهرمى لايه نى داواكارى ره زامه ندى بو دروست كردنى كوگاي سه رچاوهى تيشكدهر .
- ۲- نوسراوى فهرمى لايه نى داواكار بو ده ستنيشان كردنى يه كي كه له فه رمانبه رانى بو سه ردانى ده سته و ئيمز اكر دن و به دوا داچوون بو ته واو كردنى رپكاره كانى پيدانى ره زامه ندى كوگاي سه رچاوهى تيشكدهر، له گه ل هاوييچ كردنى ويئيه كه له پاسپورت و، ناسنامه ي وه زيفى.
- ۳- نه خشه يه كى هيلكارى كه شوينى كوگا و دوور و نزىكى له شوينى نيشته جييون روون بكاته وه .
- ۴- نه خشه يه كى هيلكارى كه دوور يه كان و پئوانه و ئه ستوورى ديوارى كوگا ديار بكات.
- ۵- ئاگادار كردنه وهى ده ستهى ژينگه له كاتى كوگا كردنى سه رچاوهى تيشكدهر له كوگاي كوئمانيا يه كى دى، به ناردنى ويئيه كه له گرئبه ستى نيوان هه ر دوو لايان به و مه رجه ي كوئمانيا كه ي ديكه ش مؤله تى كوگاي هه بيت له ده ستهى ژينگه .
- ۶- داين كردنى ئامپرى پئوانه كردنى تيشكى له جوړى (مؤنيتير نغ ايريا) (Monitoring area) له ژوورى كوگا كردنى سه رچاوهى تيشكدهر.
- ۷- داين كردنى ئامپرى پئوانه كردنى به ركه وتنى كه سى له جوړى (Passive Dosemeter) بو سه رجه م كارمه ندانى بوارى تيشك، به گوپره ي تايبه تمه ندييه كانى ده ستهى پاراستن و چا ك كردنى ژينگه و، ناردنى راپورت هه كان بو ده سته به مه به ستى به دوا داچوون .
- ۸- نويكردنه وهى مؤله تى كوگا كه سالانه ده بيت رپكه وتى دهر چوون ييه وه.

-مەرجه كانى ئامپىرى پېوانەنى بەرکە وتنى كەسى بەم جۆرەنى خوارەو دەبېت:

- ۱- دابىنکردنى ئامپىرى پېوانەنى بەرکە وتنى كەسى بۇ ھەر كارمەندىك، بەم مەرجهنى ھېچ كارمەندىك بۇنى نەبېت ئامپىرى كەسى دى بەكاربھېنېت.
- ۲- دەبېت ئامپىرە كان بە كوالېتېيەكى وا دروست كرابن كەگونجاو بن بۇ لەپاكە تنان و پېچانەو ھو گواستنەو ھو.
- ۳- خویندەنەو ھو ئامپىرە كان و شىكردنەو ھو داتاكان باشتر واپە مانگانە بېت و، بشنېردېن بۇ دەستە بۇ بەدواداچونكردنېان، دەشكرېت خویندەنەو ھو ئامپىرە كان بكرېت و چەندېن جارېش شىكردنەو ھو ھو بۇ بكرېت و، ئەو زانىارىيانەش ئەرشىف بكرېن و، لەگەل تېپەربوونى كاتېشدا بەدواداچون بۇ بەرکە وتن و ھەلسەنگاندېش بۇ دۆزە زىادە كان بكرېت.
- ۴- پارېزگارېيکردنى تەواو لە نھېنى بوونى ئەنجامە كان و ھەلگرتنېان بە جۆرېك كە لە كاتى پېويستدا بەدەست بکەونەو ھو.
- ۵- پېويستە ئەوانەنى كاریان راگایاندنى ئەنجامە كانە، كەسانىكى خاوەنى شارەزایىبەكى پېشەبى و لېزانېنېكى بەرز بن لەكارداو بە تەواوېش شىاندنكراو بن و، ئامپىرى گونجاوى چارەسەركردنېشان لەبەر دەست بېت.
- ۶- دابىنکردنى تاقىگەبەكى تايبەت لە ھەولېر بۇ خویندەنەو ھو ئامپىرە كان و پاراستنى زانىارىبە كان، بەم مەرجهنى تاقىگە كە برۋانامەنى ئايزۇ ۹۰۰۱ ى ھەبېت، پېويستېشە نوسراوېان لە كوالېتى كۆنترپۆل ھەبېت كە پشنگېرى بكات لەپابەندبوونى كۆمپانیاكە بەم مەرجهنى كە بەپېى داخووزىبە ناوخۆبېبە كان دانراون.
- ۷- پېويستە كوالېتى ئامپىرە كان بە جۆرېك بن كە بەرگەنى بەرز و نزمى پلەنى گەرمى و تېكراكانى شى بگرن لە ھەرىمى كوردستان.
- ۸- رېزەنى خویندەنەو ھو ھو يان تواناى ئامپىرە كان بۇ خویندەنەو ھو تېشكى سېنى و گاما (۵ كېلۇ ئەلكتېرپۆن قۆلت) بۇ (۴۰) مېگا ئەلكتېرپۆن قۆلت بېت و، كەمترېن بەرکە وتنېش (۰.۰۱ مىللى سېفرت) و، (زۆرتېن بەرکە وتنېش ۱۰ مىللى سېفرت) بېت، سەبارەت بە تېشكى بېت: (۱۵۰) كېلۇ ئەلكتېرپۆن قۆلت بۇ (۱۰) مېگا ئەلكتېرپۆن قۆلت بېت، كەمترېن بەرکە وتنېش (۰.۰۱ مىللى سېفرت) و (زۆرتېن بەرکە وتنېش ۱۰ سېفرت) بېت.
- ۹- پېويستە پېوەرە كان پېوانەکردنى $(Hp(0.07, Hp(10))$ يان لە توانادا بېت زۆر بە وردى بۇ گشت جۆرە كانى تېشك.
- ۱۰- بەكارھېنانى ئامپىرە كان بەناسانى و ، نوسېنەو ھو زانىارىبە كەسىبە كانى ھەر كارمەندىك لەسەر ئامپىرى تايبەت بە خۇى.
- ۱۱- دانانى نەخشە ھېلكارىبەكى ساكار لەسەر ئامپىرە كە بۇ پوونكردنەو ھو چۆنېتە تى بەكارھېنانى.
- ۱۲- بەكارھېنانى سېستېمىكى كۆمپېوتەرى دېقەت بەرز بۇ كۆكردنەو ھو زانىارىبە كان و پاراستنېان.
- ۱۳- دابىنکردنى ئامپىرى چاودېرى تايبەت بە ھەر بەشېك(ئېكس رەنى، سېتى سگان، قەستەرە ... ھتد) بۇ پېوانەکردنى باگراوندى ناوچەكە (monitoring area).
- ۱۴- لە كاتى ھەر پووداويكى كتوپردا يان بزربوونى ئامپىرېك، پېويستە ژمارەبەك ئامپىرى بەدەك ھەبن.

۱۵- پیویستە پرۆسە پیدانی ئامپەرەکان بەتەواوی بن، بەجۆرێک هەر کارمەندێک ئامپیری خۆی لەلا بێت بەدرێژایی کارەکە لەماوەی مانگیکی تەواودا، لە کاتی وەرگرتنی ئامپەرە کۆنەکەش لە کارمەندەکە بۆ خۆپێندەووە و شیکردنەووەی پیویستە یەکسەر ئامپیریکی نوێی پێ بدرێت.

۱۶- کارکردن لەسەر خیرا گەیانندی راپۆرتەکان بە دەستە و دوانەخستنیان.

۱۷- پیویستە راپۆرتەکان گشتگیر بن واتە بەرکەوتنی کارمەندەکە لەماوەی بەکارهێنانی لەو مانگەدا پێشان بدات و، لەگەڵ پێوانەی تیشکی کە لەکەبوو بۆ سالی داهاوو.

۱۸- پیویستە هەلسەنگاندن بۆ دامەزراوەکە بکریت لە رێگەی لایەنی چاودێرەووە بە بەردەوامی.

۱۹- دابینکردنی ستاندى تایبەت بەدۆزمیتەرەکان بۆ دانانی لەشوینی تایبەت بەخۆی دواى تەواو بوون لە کار.

مەرجە تەکنیکیەکان:

۱- دەبێ داپۆشەری ئامپەرەکان لە پلاستیک و فلزە کانزاییەکان دروست کرابێت لەگەڵ چوارەم ئۆکسیدی ئەلەمنیۆم/ دۆزەرەووە کە بەهۆی کیشە سووکە کە یەووە بەرگری لە شکاندن دەکات.

۲- هەریەک لە کەقەر و فیلمەکە دەبێت بە ژمارەى زنجیرەیی شارەووە کۆد بکرین.

۳- فیلمەکە دەبێت لە پلاستیک یان ئەلەمنیۆم دروستکرابێت.

۴- دابینکردنی کیسە یەکی پلاستیکى دژە ئاو لە کاتی بەکارهێنانی دۆزمیتەرەکە لە ژێر ئاودا.

۵- دەبێ داپۆشەری ئامپەرەکە بەرگەى پەلەى بەرزى گەرمى بگریت (۴۰ - ۵۰ پەلەى سەدى).

۶- دەبێ ئامپەرەکە لە یەکیک لەم ولاتانە دروست کرابێت (فەرەنسا، ئوستراىیا، ئەمەریکا، سوید).

۷- دەبێ کیشی ئامپەرەکە لە (۷۵) گرام زیاتر نەبێت.

۸- نابێ قەبارەى ئامپەرەکە لە ۸.۵ cm ۱.۶ X ۳.۸ X زیاتر بێت.

۹- دیقەت و وردبینی و بۆ دوبارە شیکردنەووە و تەمەنى فلتەرەکە پیویستە بە شیوەیەک بێت کە بتوانیێت (۵۰) جار دوبارە خۆپێندەووە بۆ فلتەرەکە بکریت پێش ئەوێ ئەنجامەکان لەبەر چا و ون بن.

۱۰- دەبێ ئامپەرەکە بتوانیێت تەمەنى کە لەکەبووی دۆزە مژراوە تیشکیەکان بژمیریێت.

۱۱- دەبێ ئامپەرەکە توانای ژماردنی بەرکەوتنی رووکەش (HP۰۰۷) و ، بەرکەوتنی قوول (HP۱۰)، هەروەها بەرکەوتنی هاوینەى چا و بۆ تیشک (HP۰۰۳) و باگراوند هەبێت.

۱۲- ئەژمارکردنی تیشکی ئەلفا و بێتا و گاما.

۱۳- سەرچەم کۆمپانیاکان کە ئامپەر و سەرچاوەی تیشکدەر بەکار دینن، دەبێ برۆنامەى ئایزۆ (۱۴۰۰۱) ئایزۆ ژینگە) و ئایزۆ (۹۰۰۱) ئایزۆ) بەگۆیەرەى خەسلەتە جیهانییەکان (مواصفات) باوەرپێکراویان هەبێت.

۱۴- کوالیتییه تەکنیکیەکان بۆ توانای ئامپەرەکان لە خۆپێندەووەی دۆزەکان:

تیشک ئەو وزانقەى لەتوانادان بدۆزێنەووە مەودایکە مەترین بەرکەوتن مەودای ئەو پەلەى بەرکەوتن

سینیا من ۵ KeV ۴۰ إلی ۰.۱۰ mSv ۱۰ Sv

گاما من ۵ KeV ۴۰ إلی ۰.۱۰ mSv ۱۰ Sv

بیتا من ۰.۰۵ KeV ۱۰ إلی ۰.۱۰ mSv ۱۰ Sv

۱۵-دەبىي دوو ئامپىر بۇ ھەر كارمەندىك دابىن بكرىت، بە جۆرىك كە ئامپىرى دووھى پىدريت پىش تەۋابوونى ماۋەي ئامپىرى يەكەم بۇ ئەۋەي لە پىۋانەكردن نەۋەستىت.

-پىداۋىستىيەكانى سەلامەتى لە كۆگاكانى سەرچاۋە يان ماددە تىشكەدەرەكان:

۱- دانانى تۆمارىك بۇ جەردى سەرچاۋەكان و تۆمارىك بۇ زانىنى جولە پىكردىيان و تۆمارىكىش بۇ زانىنى پىكھاتەي نىو كۆگاكان لە رووى داتاي تايبەت بە سەرچاۋەكان و بپرو زنجىرەي ژمارەكانيان و دۆخى فيزيابىيان و شوپىنى كۆگاكدىيان لەناو كۆگاكە، ھەروھە بەدواداچوونى جولانەۋەي سەرچاۋە تىشكەدەرەكان لە دەرچوونىيان لە كۆگا يان گەرانەۋەيان، لەگەل ناۋى ئەو كەسانەش كە راسپىدراون بە پىدان و ۋەرگرتنى سەرچاۋەكان، ھەروھە ئەنجامدانى جەردى بە شىۋەي خولى و، دلنباۋون لە بوونى سەرچاۋە تىشكەدەرەكان لەناو حاۋىيەكانيان ئەۋەش لە پىگەي بەكارھىنانى ئامپىرى گونجاۋ بۇ پىشكىنى تىشكى.

۲- دابىنكردنى كەل و پەلى خۇپاراستنى كەسى و چاۋدپىركردنى خىرا.

۳- پابەندبوون بە تواناي قەبارەي كۆگاكە.

۴- دىارىكردنى دوورىيەكانى كۆگا.

۵- دابىنكردنى ئاگر كوژىنەۋە و كامپىراۋ ئامرازى رووناكى بە شىۋەي تەۋاۋ.

۶- جىبەجىكردنى رىكارەكانى خۇپاراستنى خىرا لە كاتى رووداۋە تىشكاۋەرەكاندا.

۷- نابى ھىچ ماددەيەكى دىكە عەمبار بكرىن لەگەل سەرچاۋەكان لەناو كۆگاكە، ھەروھە دىارىكردنى. شوپىنى كۆگاي ماددە تەقەمەنىيەكانىش ئەگەر ھەبوو.

-پىداۋىستىيەكان لە رووى ئاسايشەۋە:

۱- دابىنكردنى ئامرازەكانى كەشف (كامپىرا، روناكى، كابىنەي پاسەۋانى).

۲- دابىنكردنى ئامرازەكانى رىگرتن (پەرژىن، قفل).

۳- دابىنكردنى ۋەلامدانەۋە (ھىزى ئاسايش).

-مەرجه تەكنىكىيەكان بۇ دروستكردنى كۆگاي داخراۋ بۇ سەرچاۋە تىشكەدەرەكان:

۱- دەبىت تايبەتمەندىيەكانى ژوورى كۆگا بەم شىۋەي خوارەۋە بىت:

أ- دەبى دىۋارەكان بە خشت يان بلوك دروست بكرىت، بەلاي كەمەۋە ئەستوورى (۲۰) سم بىت.

ب- دەبى زەۋى كۆگاكە لە كۆنكرىت بىت، بەلاي كەمەۋە ئەستوورى (۱۰) سم بىت، ھەروھە دوورىيەكانى زىاتر لە دوورىيەكانى ژوورى كۆگاكدن بىت بە ماۋەيەكى (۰.۵ - ۱) مەتر لە ھەموو ئاراستەكانى.

ج- دەبى سەقى كۆگا لە كۆنكرىتى مسلح بىت، بەلاي كەمەۋە ئەستوورى (۱۰) سم بىت و بارانىشى لەسەر كۆ نەبىتەۋە.

د- دەبى دەرگاي كۆگا لە ئاسن دروست كرايىت و بە دوو چىن بىت بەلاي كەمەۋە ئەستوورى (۵) سم بىت و قفل توندى ھەبىت.

ه- دوورىيەكانى ژوورى كۆگا ئەژمار دەكرىن بە پىي ژمارەي بىرەكان كە تىيدا ھەن و، لە لايەن كۆمپانىيى خاۋەندارەۋە دىارى دەكرىن.

- ۲- دەبئ بیری کۆگاگردنی سەرچاوهکانی تیشکدەر به دیواری کۆنکریت بیئت، به لای کهمهوه ئهستووری (۵) سم بیئت و دریزی هەر لایهکی له نیوان (۵۰- ۸۰) سم ئەگەر شیوهکە ی چوارگۆشه بیئت، هەر وهها تیرهکە ی له نیوان (۵۰ - ۸۰) سم ئەگەر به شیوهی بازنەیی بوو، قووڵییهکە ی له (۱) مەتر کهمتر نه بیئت له هەردوو شیوازهکەو، داپۆشەرەکە ی گونجاو بیئت له گەل جۆرو چالاک ی سەرچاوهی تیشکدەر، هەر وهها دەبیئت قوفلی توندی هەبیئت.
- ۳- دەبئ له ژووری کۆگا جهگ (رافعه) ی میکانیکی هەبیئت، بۆ بەرزکردنەوهی سەرچاوهی تیشکدەر له بیرهکە به شیوهی دەستی کار بکات یان کارهبا ی بۆ کۆگا گهورهکان.
- ۴- دەبیئت ژووری کۆگا شوپنهکانی گلۆپ و خالی رووناک ی هەبیئت له ناوهوه و دەر وهه ی.
- ۵- دەبیئت کامیرای چاودیری له ناوهوه و دەر وهه هەبیئت، به جۆریک هەموو گۆشهکانی دەورووبهری ببینیئت.
- ۶- دەبئ شوورە ی دەر وهه که دەوری کۆگا که دەدات له تەلی (BRC) توند بیئت به شیوهیهک نه درپیت، تیک نه درپیت، دەر وازهیهکیشی هەبیئت له گەل قوفلی توند.
- ۷- پپووسته کابینه ی پاسهوانی هەبیئت له نزیک کۆگا که به دووری (۱۵ - ۲۰) مەتر ئەگەر کۆگا که له دەر وهه ی شوپنی کارکردن دروست کرا بیئت، به لām ئەگەر کۆگا که له ناو کۆمپانیاکه بیئت و له سنوورهکە یدا بوو ئەوسا پپووسته کابینه ی پاسهوانی هەبیئت به بئ دیاری کردنی دووریهکان.
- ۸- هەبوونی ئامپیرهکانی پپوانهکردنی باگراوندی تیشکی بۆ کۆگا که، یان ئامپیری ئەلیکترۆنی جیگیر بیئت یان (monitoring area) بیئت.
- ۹- هەبوونی ئامپیری ئاگادارکردنەوه بۆ دۆخهکانی دزیکردن یان تیکدان یان هەلسوکهوتی ریگه پینه دراو.
- ۱۰- هەبوونی ریکارهکانی هەلسوکهوتکردنی رۆژانه له گەل سەرچاوهی تیشکدەر (کۆگاگردنیان- دەرکردنیان به مەبهستی کارکردن و دواتر گه پانه وه یان).
- ۱۱- دەبیئت سیستەمی ئاگر کۆژپنهوه له چوارچپوهی شوپنی کۆگا که هەبیئت.
- ۱۲- پپووسته ههواکیش (ساحیبه ی ههوا) له چوارچپوهی دیزاینی کۆگا که به شیوهیهکی پارێزراو بیئت و، به بەرزیهکی گونجاو به شیوهیهک به ئاسانی کهس نه توانیئت نزیکی بیئت یان تیکی بدات و، به قه باره به کیش بیئت که ریگه نه دات که سیک به نیویدا بیته ناو کۆگا که.
- ۱۳- دەبیئت تۆماریک هەبیئت بۆ تۆمارکردنی سەرچاوهی مادده تیشکدەر که .
- ۱۴- دەبیئت هیماکانی ئاگادارکردنەوه له سەرچاوهکانی تیشکدەر به هەر سی زمانی کوردی و عەرهبی و ئینگلیزی بنووسریت.
- ۱۵- پپووسته پپداو بیستیهکانی خۆپاراستن (به رگی قورقوشم بۆ پاراستنی جهسته، ئامپیرهکانی پپوانهکردنی بهرکهوتە ی کهسی، دهستکیشهکان، چاویلکهکی پاراستن، پیلانو) بۆ کارمەندهکان دابین بکریت.
- ۱۶- دەبیئت دووری کۆگا که له نیشته جیبوون به لای کهمهوه (۵۰۰) مەتر بیئت له هەموو ئاراستهکانه وه.
- ۱۷- دەبیئت دووری کۆگا که له کۆگای ماددهکانی تهقه مەنی (۱۰۰) مەتر بیئت به پپی جۆرو بری مادده تهقه مەنییهکان.

۱۸- پیویسته قوولی ئاستی ئاوی ژیر زهوی له ناوچه که (۴۰-۵۰) متر له رووی زهوی و ریژهی باران، ره چاو بکریت.

۱۹- نابیت هیچ نه مامیک له دهووبه ری کۆگا که بچیندریت که بهروبوومه که یان گه لاکه ی له خواریده مه نی مرۆفدا به کار بهینریت.

۲۰- نابیت خواری و خواریده وهو جگه ره کیشان و ماده کانی جوانکاری له ناو کۆگا که بوونیان هه بیت.

۲۱- نابیت ریگه بدریت به هیچ که سیکی بریندار بچینه ناو کۆگا که.

۲۲- له کاتی که ئه گه ره به کارهینانی سه رچاوه که ته نه ها له ژیر زهوی بیت (له ژیر زهوی بمینیت ته وه) و ده رنه هینریت ته ده ره وه، لیره دا پیویست به بوونی مه رچی کۆگا ناکات بو سه رچاوه تیشکده ره کان، به لام ده بیت شوینیکی دابراو دابین بکریت له ناو شوینی کارکردن، شووره ی هه بیت له قابی کۆنکریت و دهووبه ری به شووره ی (BRC) بیت له گه ل هیماکانی ئاگادار کردنه وه له بوونی مه ترسی تیشک، هه ره وه ها ده رگایه کی توند داخراوی له گه ل کامیره کانی چاودیری له دهووبه ری هه بیت.

-پیداویستی هه بوون و به کارهینانی سه رچاوه ی تیشکده ر:

ماوه ی به سه رچوونی مؤله ته که ته نه ها (۳۰) رۆژه له ریکه وتی ده رچوونیه وه:

۱- نوسراوی فه رمی به ریوه به ری لایه نی ها ورده کاری سه رچاوه ی تیشکده ره که یه کیک له فه رمانبه رانی ده ستنیشان ده کات بو سه ردانی ده ستو ئیمزاکردن و به داوا چوون بو ته واوکردنی ریکاره کانی پیدانی ره زامه ندی کۆگای سه رچاوه ی تیشکده ر، به لام بو به ریوه به ری لایه نی ها ورده کارهینانی وینه یه که له پاسپورت و ناسنامه ی وه زیفی پیویسته.

۲- نوسراوی فه رمی لایه نی ها ورده کار تیدا روونکرایته وه که پیویستیان به سه رچاوه ی تیشکی هه یه، له گه ل شوینی به کارهینانه که ی.

۳- به لگه نامه ی شوینی دروستکردنی سه رچاوه تیشکاو یه که.

۴- به لگه نامه ی (کالیبره یشن) ی ئامیره کانی تیشک.

۵- پرۆگرامی خو پاراستن له تیشک و پلانی باری له ناواو.

۶- لیستی ئامیره کانی پشکنینی تیشکی و ئامیری چاودیری کردن و به رکه وتنی که سی (دوزیمتر).

۷- پروانامه کانی به رپرسی خو پاریزی تیشکی.

۸- ره زامه ندی ها ورده کردنی سه رچاوه ی تیشکده ره که له لایه ن ده ستو وه ریگه ی پییدراوه، به پیچه وانه وه له کاتی نه بوونی ره زامه ندی ده بی کۆمپانیا پیژاردنی بیبکریت هه ره وه کو له خشته ی ژماره (۱) دا ها تووه .

۹- به لایننامه ی فه رمی له و کۆمپانیا یه وه ریگریت، که داواکاری ره زامه ندی کردووه و، له کاتی کۆتایی ها تنی کاری به م سه رچاوه تیشکده رانه، ده بی سه رچاوه تیشکده ره کان بگه رینیت ته وه بو ئه و شوینه ی که لپی ها ورده کراوه.

۱۰- نوسراوی فه رمی لایه نی ها ورده کار به دا بینکردنی ئامیری به رکه وتنی که سی (دوزیمتر) بو سه رجه م کارمه ندانی که له بواری تیشک کارده که ن و، پشکنینی پزیشکیان بو بکریت.

-پیداویستیەکانی پیدانی مۆلەت بۆ دووبارە ھەناردەکردن:

ماوەی بەسەرچوونی مۆلەتەکە تەنھا (۳۰)رۆژە لە دوای رێکەوتنی دەرچوونییەو:

۱- ھینانی مۆلەتی دامەزراندن یان تۆمارکردنی کۆمپانیای دووبارە ھەناردەکردنی سەرچاوەکە لەوھزارەتی بازرگانی / فەرمانگە تۆمارکردنی کۆمپانیاکان و ھاوپیچکردنی، لەگەڵ وێنەبەک لە پاسپۆرت یان ناسنامە وەزیفی بەرپۆوەبەرەکە.

۲- ھینانی نوسراوی فەرمی لە لایەنی دووبارە ھەناردەکارەو بۆ وەرگرتنی رێگەپیدان بۆ دووبارە ھەناردەکردن.

۳- ھینانی نوسراوی فەرمی لە بەرپۆوەبەری لایەنی دووبارە ھەناردەکارەو، کە یەکیک لە فەرمانبەرائی دەستنیشان دەکات بۆ سەردانی دەستەو ئیمزاکردن و بەدواداچوون بۆ تەواوکردنی رێکارەکانی پیدانی رەزامەندی کۆگای سەرچاوەی تیشکدەر، لەگەڵ ھینانی وێنەبەک لە پاسپۆرت یان ناسنامە وەزیفی بەرپۆوەبەر.

۴- وێنەبەک لە رەزامەندی ھاوردەکردنی سەرچاوەی تیشکدەر، دەبێ پێشتر لە دەستەو دەرچووییەت.

۵- ھینانی وێنەبەک لە رێگەپیدانی گومرگی بۆ ھینانە ناوھەو سەرچاوەی تیشکدەر.

۶- ھینانی بەلگەنامە شوینی دروستکردنی سەرچاوە تیشکاویەکە و نامپەرە پێوەلکاوەکانی.

۷- ھینانی لیستی سەرچاوەکانی تیشکدەر کە نیاز وایە دووبارە ھەناردە بکری.

ماددە (۶):

-سنوورداریتی بەرکەوتە کارمەندانی بواری تیشکی پێشەسازی:

-سنوورداریتی تاییەت بە دۆزەکانی بەرکەوتن بە تیشکی ئایۆنی:-

یەكەم: سنوورداریتی بەرکەوتە پێشەیی تاییەت بە کارمەندانی ئەو شوینانەکانی تیشکی ئایۆنی تێیدا روودەدات وەکو کارلیکەر (Reactor) و تاقیگە ھاوتوخمە تیشکدەرەکان و وێستگەکانی چارەسەرکردنی پاشماوەی تیشکدەر و نەخۆشخانەکانی پزیشکی ئەتۆمی و بەشەکانی رادیۆلۆجی کە نامپەرەکانی دەرھاوژەری تیشکەکانی ئایۆنی تێیدا ھەن و، سەرچەم ئەو شوینانە کە سەرچاوەی تیشکدەر بەکار دەھێنن بەبێ جیاکاری، بە پێی پێناسەکانی رێکخراوە نیودەوڵەتیە تاییەتمەندەکان لە خۆپاراستن لە تیشکی ئایۆنی.

دووھەم: سنوورداریتی تاییەت بە بەرکەوتنی سەرچەم ھاوڵاتیان.

سێھەم: سنوورداریتی دەست تێخستن ئاستی رێکارەکان لە کاتەکانی بەرکەوتنی کتوپر.

چوارەم: سنوورداریتی دۆزەکە لە کاتی دەست تێخستن لە ھەر دۆخیکدا.

پنجەم: دۆزی ئاکیف ئەو دۆزە لە ئەنجامی کۆی دۆزە ھاوتاکانی شانەکان دەرەچیت بە پێی فاکتەرەکانی ھەستیاری جۆراوجۆری شانەکان لە بەرامبەر تیشکەکاندا، بەشیوازیکی بێرکاریانەش ئەژمار دەکری.

-سنوورداریتی ئەو دۆزە لە شوینی کارکردن بە بەراوورد لەگەڵ ئەو دۆزانە پەیوەندیدارن بە تیشکی ئایۆنییەو دەبێت، جگە لە بەرکەوتنە پزیشکیەکان و بەرکەوتە سەرچاوە سروشتییەکان بە پێی خالەکانی خوارەو:

یەكەم: چاودێریکردنی بەرکەوتنی پێشەیی کارمەندەکان لە شوینی کارکردن نابێت ئەم سنوورانە خوارەو تێپەر بکات:

أ - دۆزی ئاکیف (۲۰) بیست مللی سیقرەت سالانە، کەدابەش دەکریت لەسەر (۵) سالی یەک لە دوای یەکتەر، بە مەرجیک (۵۰) مللی سیقرەت تێپەر نەکات لە (۵) سالدا.

ب- دۆزى ھاوتتا كە ھاوئىنەنى چاۋ وھرىدەگرېت (۱۵۰) مىللى سىقرەت لە يەك سالدئا.
ج- دۆزى ھاوتتا كە پەلەكان (دەستەكان، قاچ) يان پىست وھرىاندەگرېت، (۵۰۰) مىللى سىقرەتە لە يەك سالدئا.
دوۋەم: چاۋدېرىكردنى بەركەوتنى پىشەيى بۇ ئەو كەسانەنى كە تەمەنيان لە نىوان شازدە بۇ ھەژدە سالدئا، كە مەشقيان پىدەكرېت لەسەر ئەو كارانەنى توشى بەركەوتەنى تىشكيان دەكاتەو، يان ئەو قوتاييانەنى كە تەمەنيان لە نىوان شازدە بۇ ھەژدە سالدئا كە بۇ توۋزىنەوھەكانيان سەرچاۋەنى تىشكەدر بەكاردەھيىن:

أ - دۆزى ئاكتيف (۶) مىللى سىقرەت لە يەك سالدئا.
ب- دۆزى ھاوتتا كە ھاوئىنەنى چاۋ وھرىدەگرېت (۵۰) مىللى سىقرەت لە يەك سالدئا .
ج- دۆزى ھاوتتا كە پەلەكان (دەستەكان، قاچ) يان پىست وھرىاندەگرېت (۱۵۰) مىللى سىقرەت لە يەك سالدئا.
- سنووردارىتى دۆزەكان لە كاتى بەركەوتنى خەلك بەگشتى وەك لاي خوارەو دەبىت:
يەكەم: دۆزى مامناۋەندى بەركەوتنى جەماۋەر كە لە شوئىنى تىشكى ئايۋنى كاردەكەن، نابىت دۆزەكانيان سنوورەكانى لاي خوارەو تىپەر بكات:
أ - دۆزى ئاكتيفى (۱) مىللى سىقرەت لە (۱) سالدئا.
ب- دۆزى ئاكتيف لە دۆخەكانى تايبەت نابىت زياتر لە (۵) مىللى سىقرەت تىپەر بكات لە (۱) سالدئا بە مەرجىك نابىت دۆزى مامناۋەندى لەسەر مەوداى (۵) سالى يەك لە دواى يەكتر لە (۱) مىللى سىقرەت زياتر بىت .
ج- دۆزى ھاوتتا ھاوئىنەنى چاۋ وھرىدەگرېت (۱۵) مىللى سىقرەت لە (۱) سالدئا.
د- دۆزى ھاوتتا كە پىست وھرىدەگرېت (۵۰) مىللى سىقرەت لە (۱) سالدئا.
دوۋەم: دۆزەكانى كەسانى گەورەو ھاۋرېئ نەخۇشن نابىت لە (۵) مىللى سىقرەت زياتر بىت و، نەگاتە (۱) مىللى سىقرەت بۇ مندالان.

سېئەم: خىشتەنى خوارەو بەراۋردىك نىشان دەدات لە نىوان يەكە كۆن و نوپىيەكان بۇ ھەر يەك لە چالاكى تىشكى - دۆزى ھەلمۇراۋ - دۆزى ھاوتتا:

بەرەكان	يەكە كۆنەكان	يەكە نوپىيەكان	پەيوەندى لە نىوان يەكەنى كۆن و نوئى
چالاكى تىشكى	كىورى Ci	بىكرل Bq	$1 \text{ Ci} = 3.7 \times 10^{10} \text{ Bq}$
دۆزى ھەلمۇراۋ	راد rad	گرى Gy	$1 \text{ rad} = 0.01 \text{ Gy}$
دۆزى ھاوتتا	رېم rem	سىقرەت Sv	$1 \text{ rem} = 0.01 \text{ Sv}$

چوارەم: ئەوانەنى ئامازەيان پىكراۋە لە ناۋ سنووردارىيەكاندا جىبەجى دەكرېن لەسەر كۆى دۆزە دەركەوتوۋەكان لەئەنجامى بەركەوتەنى دەرەكى و، لەسەر دۆزە دەركەوتوۋەكانى ئەنجامى پىسبونى ناوخۇيى لە كاتى بەركەوتندا.

ئاستەكانى دەست تىخستەن لە شوئىنى كاركردن بە پىيى بوونى فاكتەرەكانى تايبەت برىتىن لە گروپە دىيارىكراۋەكانى جەماۋەر وەكو نەخۇشەكانى نەخۇشخانە يان دانىشتوانى خانەنى بەسالچوۋەكان، يان زىندانكراۋەكان يان بارودۇخى كارىگەرى كەش و ھەوا يان بوونى دۆخە تىكەلەكانى وەكو بوومەلەرزەكان و ماددە كىمىيە مەترسىدارەكان و بەربەستەكانى بەردەم گواستەنەو يان بەھۇى ژمارەنى زۇرى دانىشتوان ھەروھە تايبەتمەندىيە دەگمەنەكانى دىكەنى شوئىنەكە بەم شىۋەيەنى خوارەو:

يەكەم: نايابتىرىن ئاستى دەست تېخىستى گىشتى بۇ مەبەستەكانى دالەدان دەگاتە (۱۰) مللى سىقرەت لەو دۆزەي كە دەتوانىن خۆي لى بەدوور بگىرىن لە ماوہى (۴۸) كاتژمىردا.

دوۋەم: نايابتىرىن ئاستى دەست تېخىستى بۇ مەبەستى چۆلكردى كاتىبى دەگاتە (۵۰) مللى سىقرەت لەو دۆزەي كە دەتوانىن خۆي لى بەدوور بگىرىن لە ماوہى (۷) رۇژدا.

سىتتەم: نايابتىرىن ئاستى دەست تېخىستى بۇ مەبەستى چارەسەركردى خۇپارىزانە بە يۇد دەكاتە (۱۰۰) مللى گىرام لەو دۆزەي ھەلمۇراوہى كە دەتوانىن خۆي لى بەدوور بگىرىن، لەوہى كە پەيوەندى بە رۇژىنى دەرەقىيەوہ ھەيە بەھۆي يۇدى تىشكدر.

چوارەم: نايابتىرىن ئاستى دەست تېخىستى بۇ مەبەستى دەستپىك و كۆتايىھىپان بە پاگواستى كاتى دەگاتە (۳۰) مللى سىقرەت مانگانە و (۱۰) مللى سىقرەت مانگانە يەك لەدوای يەكتردا ئەگەر لە ماوہيەك كە زياتر نەبىت لە (۲) سال پىشېينىكرا كە دۆزى كۆكراوہى مانگانە لەم ئاستە كەمتر نايىتتەوہ، پىويستە پىداچوونەوہى تەواو بگىرىت بۇ دووبارە نىشتە جىكردنەوہيان.

ئاستى ئەو دۆزەي كە دەست تېخىستى پىويست دەكات لەكاتى بەركەوتەي توندى ئەندامى جەستە يان شانەكان، بەپىي خىشتەي خوارەوہ دەبىت:

ئەندام يان شانە	دۆزى ھەلمۇراو لە لايەن ئەندام يان شانە كەمتر لە دوو رۇژدا (گىرام)
تەواو جەستە (مۆخى ئىسك)	۱
سىيەكان	۶
پىست	۳
رۇژىنى دەرەقى	۵
ھاوئىنەي چاو	۲
كۆئەندامى زاوژى	۲

ئەندام يان شانە	تېكرى دۆزى ھاوتا سىقرەت / سال
كۆئەندامى زاوژى	۰.۲
ھاوئىنەي چاو	۰.۱
مۆخى ئىسك	۰.۴

ماددەي (۷):

-رېكارەكانى پىسبون بە تىشك: لەكاتى دۆزىنەوہى دزەكردن و بلاوبوونەوہى پىسبونى تىشكى لە شوپىنى كاركردن پىويستە لايەنى پىپۇر ئەم رېكارانەي خوارەوہ ئەنجام بدات:

۱- دەستپىكردى خىرا بۇ جىبەجىكردى رېكارە پىشراستكراوہكانى كۆمپانیا بۇ بارى لەناكاو.
۲- تەنھا كەسانى رېگەپىدراو كە پىداويستىەكانى خۇپاراستنى كەسى و ئامپىرەكانى پاككردنەوہيان ھەيە دەتوانن بچنە ناو شوپنە پىسبووہكە.

۳- ئاگاداركردنەوہى دامەزراوہ ژىنگەيىبەكان بە ئەگەرى مەترسىيەكان و دىارىكردى شوپنە پىسبووہكە يان رووبەرى كەرتى پىسبوو لەگەل بىرى پىسبونەكە (بىرى ماددە دزەكردوہكە).

۴- چاودىرېكردى شوپىنى پىسبون بە ئامرازى گونجاوى پىشكىن و ھەلسەنگاندنى زىانى مەترسىيە پىشېينىكراوہكان.

5- جیبه جیکردنی ریکاره کانی پاراستنی ژینگه (دابړاندنی شویننه کانی پیسبوون و دابینکردنی هیماکانی ناگادارکردنه وهی گونجاو بۆ سنووره کهی، نه گهر هاتوو شویننه پیسبووه که به ئاوی ژیر زهوی به سترابوووه، له م کاته دا پیویسته ریکاره کانی دابړاندنی گونجاو نه نجام بدریت پیش ژیر خاکخستنی شویننه که).

6- لایه نی رینگه پیدراو ئه رکی قهره بۆی زیانه مادی و مرۆبیه کان ده گریته نه ستۆو، پابه ند ده بیت به به وادا چوون بۆ کاره کانی پاککردنه وه به هاوکاری ئه و ریکخراوانه ی پسیپۆرو شیاون.

ماددهی (8):

لایه نی رینگه پیدراو ده بیت پابه ند بیت به راسپارده نیوده وه له تیبیه کان سه باره ت به چاره سه رکردنی سه رچاوه تیشکده ره کان له کاتی بوونی مادده ی تیشکده ری به کاره یینراو یان سه رچاوه ی تیشکده ری ته مه ن به سه رچوو.

ماددهی (9):

لایه نی رینگه پیدراو ده بیت حاویه کان بۆ سه رچاوه کان یان بۆ مادده تیشکده ره کان دابین بکات به پیی راسپارده نیوده وه له تیبیه کان و، ههروه ها ده بیت ملکه چ بیت بۆ تاقیکردنه وه فیزیابیه کان.

ماددهی (10):

پیویسته له سه ر لایه نی رینگه پیدراو که سه رچاوه تیشکده ره کان هاوردده ده کات و به کاریان ده یینیت دامه زراوه ژینگه بیه کان ناگادار بکاته وه پیش هاوردده کردن، بۆ وه رگرتنی ریپیدانه مه رجداره کانیان له باره ی (هاوردده کردن، گواستنه وه، کۆگا کردن، هه بوون و به کاره یینان، دووباره هه نارده کردن).

ماددهی (11):

پیویسته له سه ر لایه نی رینگه پیدراو مادده تیشکده ره کان بپاریژیت له ناو حاویه ی تایبه ت و به توندیش دایانبخات له گه ل دانانی هیماکانی ناگادارکردنه وه له مه ترسییه کانی تیشک.

ماددهی (12):

ده بیت لایه نی رینگه پیدراو هۆکاری گواستنه وه دابین بکات بۆ گواستنه وه ی سه رچاوه ی تیشکده ره به شیوه یه ک هیچ تیشکیک دزه نه کات بۆ شوینی شۆفیر، ئه مه ش له رینگه ی دانانی به ره به ستیکی قورقوشمی له نیوان شۆفیرو سه رچاوه که و، داپۆشینی ده ورووبه ری سه رچاوه که له گشت لایه که وه به به ره به ستی قورقوشم، ههروه ها حاویه ی سه رچاوه که ش ده بیت شۆفیره که هه لگری ئامیری پپوانه ی به رکه وتنی که سی بیت جووری (ACTIVE و PASSIVE) له گه ل به روانکه ی قورقوشم بۆ خۆپاراستن له تیشکی ئایونی، ههروه ها ئامیری ئه لیکترۆنی بۆ پپوانه کردنی تیشک به شیوه ی خیرا، ده بیت پپداویستیه کانی فریاگوزاریشی هه بیت له حاله تی رووداوی تیشکی له کاتی گواستنه وه ی سه رچاوه که، ههروه ها ده بیت دلنیا بوون هه بیت له بوونی ریئماییه کانی باری له ناو له ناو ئۆتۆمبیلی گوێزه ره وه و، پاهینانی کارمه ندانی راسپیدراو به گواستنه وه ی سه رچاوه کانی له سه ر ئه و ریکارانه ی که پیویسته بگیریته به ر له کاتی رووداوه کاند.

ماددهی (13):

ده بن لایه نی رینگه پیدراو شوین و پپداویستیه کانی تایبه ت به لابردنی پیسبوونی که سان و ئامیره کانی نزیک له شوینی کار دابین بکات له کاتی دزه کردنی تیشک، پیویسته بۆ لابردنی پیسبوونیش له م شوینانه دا ئامرازو مادده ی شوشتن و خاوپنکردنه وه ی هه بیت.

ماددهی (۱۴):

پێویسته له سەر لایهنی رێگه پیدراو رێگه بدات به پشکنه ره کانی دهستهی ژینگه و فه رمانگه کانی بۆ پشکنینی سه رجه م کارو سه رچاوه کانی تیشکده ر به شیوه ی خولی یان هه رکاتیک پێویست بێت، بۆ دلایه بوون له پابه ندبوون به رینماییه کانی پاراستن و سه لامه تبوون له تیشکه کان.

ماددهی (۱۵):

هه ر به ربه ست دانانیک یان دواخستنی ک ئه نجام بدری ت به رامبه ر کاری پشکنینه ری دهسته ی ژینگه و فه رمانگه کانی یان که سانی رێپیدراو، ده رئه نجامی ئه م کرده وه یه هه لوه شانده وه ی مۆله ته که ده بێت یان راگرتنی له کاره که ی، به لام ره تکرده وه ی پشکنینه که راسته وخۆ مۆله ته که هه لده وه شیئیتته وه، له گه ل ده ست به سه رداگرتنی سه رجه م مادده و سه رچاوه کانی تیشکده ر له لایه ن دامه زراوه ژینگه ییه کان و کۆگا کردنیان به شیوه ی رێک و پێک و سه لامه ت و گونجا و له سه ر ئه رکی خاوه نی رێگه پیدانه که ده بێت، جگه له و سزایانه ی دیکه که به سه ریدا ده سه پینرێت.

ماددهی (۱۶):

پێویسته له سه ر سه رجه م دامه زراوه پزیشکی و پیه سه سازی و توێژینه وه و نه وتیه هه کانه پابه ندبن به دا بئینکردنی ئامپیره کانی پێوانه ی به رکه وتنی که سی (دۆزمیته ر/ پاسیف دۆزمیته ر) بۆ کارمه نده کانی بواری تیشکی ئایۆنی له رێگای کۆمپانیا په سه ندکراوه کان لای دهسته ی ژینگه.

ماددهی (۱۷):

سه رپێچیکارانی ئه م رێنماییه سزا ده درێن به پێی مادده کانی (۴۲ و ۴۳) له یاسای ژماره (۸) ی سالی ۲۰۰۸ ی پاراستن و چاککردنی ژینگه و یاسا به رکاره کان له هه ری می کوردستان.

ماددهی (۱۸):

ئه و سزاو پێبژاردنانه ی که له سه رپێچیکاران وه رده گیریت، وه کو داها تیک به شیکی بۆ سندوقی ژینگه ده گه رپێته وه و، به شه که ی دیکه شی به پشت به ستن به مادده ی بیسته م له یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگه ژماره (۸) ی سالی ۲۰۰۸ ده سه ته به هه ماهه نگی له گه ل وه زاره تی دارایی و ئابووری دوا ی ئه وه ی سیسته می ک بۆ هاندان ئاماده ده کات، دواتر ده بدات به وکه سانه ی که له هه مان مادده دیاری کردوون.

ماددهی (۱۹): ده بێت لایه نه په یوه نیداره کان پابه ندی ئه م رێنماییه بن.

ماددهی (۲۰): سزاکان:

مادده کانی (۳۴) و (۳۵) له یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگه ژماره (۸) ی سالی ۲۰۰۸، رێگا ده گریت له به کۆگا کردن یان له ناو بردنی پاشماوه مه ترسیداره کان له وانه ش تیشکده ره کان، مه گه ر به پێی رێنماییه ده رچوو هه کان له لایه ن ده سه ته ی ژینگه بێت، هه روه ها ئاماژه به مادده ی (۴۳) له یاسای ناو برا و له باره ی لیکه وته یاساییه کانی سه ر سه رپێچیکار، له گه ل بره گه کانی (یه که م و دووهم و سییه م) له مادده ی (۳۵) و ئه نجامدانی رێکاره یاساییه کان به رامبه ری، که تییدا سه رپێچیکار سزا ده دریت به پێی بره گه کانی (یه که م و دووهم و سییه م) له یاسای ژماره (۸) ی سالی ۲۰۰۸ به زیندانیکردنی و گه رانه وه ی مادده کان یان پاشماوه مه ترسیداره کان بۆ ئه و شوێنه ی لێوه ی هاتوو ه یان له ناو بردنی به شیوه یه کی بی زیان له گه ل قه ره بوو کردنه وه.